

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 01.12.2005
KOM(2005) 615 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

ATASKAITA APIE AIŠKIĄ PAŽANGĄ PAGAL KIOTO PROTOKOLĄ

(reikalaujama pagal Sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo 5 straipsnio 3 dalį

{SEK(2005) 1564}

Turiny

1.	Pagrindiniai faktai	3
2.	Kaip ES vykdo įsipareigojimus pagal Kioto protokolą.....	3
3.	Išvada.....	7
4.	Nuorodos	8

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Ataskaitos reikalaujama pagal Sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo¹ 5 straipsnio 3 dalį. Šios ataskaitos pagrindinis tikslas – supažindinti su Bendrijos pasiekta pažanga, atsižvelgiant į valstybių narių iki 2005 m. birželio 15 d. pateiktą atnaujintą informaciją.

Pasaulinės pastangos įveikti visuotinį atšilimą yra pagrįstos Jungtinių Tautų bendrąja klimato kaitos konvencija (JTBKKK). Konvencijos tikslas – išvengti „pavoingo“ žmogaus kišimosi į klimato sistemą.

Kioto protokolas yra JTBKKK pagrindu sudarytas tarptautinis susitarimas. Pagal šį protokolą nustatoma teisiškai įpareigojanti užduotis pramoninėms šalims 2008–2012 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, kuri yra apskaičiuojama kaip tų metų vidurkis, bazinių metų atžvilgiu. Šie 5 metai yra vadinami „pirmuoju įsipareigojimų laikotarpiu“. Tikrovėje, kai kalbama apie pažangą, dažniausiai turimi omenyje 2010 m., nes tada yra pirmojo įsipareigojimų laikotarpio vidurys.

Kioto protokole numatyta lanksti sistema šalių tikslams įgyvendinti. Pavyzdžiui, jos gali iš dalies „kompensuoti“ dujų emisijas padidindamos anglies sorbentus, t.y. miškus, kurie iš atmosferos pašalina anglies dioksidą. Pasinaudodamos bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmais, kurie čia yra vadinami lanksčiais mechanizmais, šalys gali finansiškai remti užsienyje vykdomus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai sumažinti skirtus projektus.

Pagal Kioto protokolą pirmuoju įsipareigojimų laikotarpiu (2008–2012 m.) ES įsipareigojo sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas 8 %. Teisiškai įpareigojančiame susitarime² numatyta, kad šis tikslas yra bendras visoms 15 šalių, kurios buvo ES valstybėmis narėmis protokolo ratifikavimo metu – 2001 m. gegužės 31 d. Šiame susitarime, remiantis Kioto protokolo 4 straipsniu, yra numatyti atskiri emisijų kiekio tikslai kiekvienai ES 15 valstybei narei, o tai leidžia sudaryti susitarimą dėl bendro kiekio, kuris yra lygus dalyvaujančių šalių numatytų kiekių sumai.

Iš dešimties 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojusių valstybių narių aštuonioms yra numatyti individualūs kiekio sumažinimo tikslai pagal Kioto protokolą, 6 iš jų (arba 8 % jų) to tikslo turės siekti atskirai nuo ES 15 8 % tikslo. Kipro ir Maltos nėra tarp JTBKKK I priede nurodytų šalių, todėl Kioto protokole joms nekeliamas joks tikslas.

2. KAIP ES VYKDO ĮSIPAREIGOJIMUS PAGAL KIOTO PROTOKOLĄ

Nepaisant to, kad ES 25 šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos sudaro tik 14 % pasaulinio tokių teršalų kiekio, ji deda daug pastangų siekdama sustabdyti klimato pokyčius. ES įsipareigojimą būti pavyzdžiu kitiems, kuri, pasinaudojant visapusiška politinių ir teisinių priemonių sistema ES lygmeniu, įgyvendina Europos klimato kaitos programa³, papildo griežta šalių vidaus politika. Kiekviena valstybė narė vykdo papildomus veiksmus – jie yra aptariami šalių pateiktose ataskaitose.

Europos klimato kaitos programa apima įvairius ekonomikos sektorius, ja remiantis formuojamos buities, pramonės, prekybos ir susisiekimo sektorių politikos. Svarbiausios priemonės yra šios:

- Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistema⁴, kuria ribojamas bendras anglies dvideginio emisijų kiekis iš beveik 12000 įrenginių ES 25 valstybėse narėse.
- Siejančioji direktyva⁵, kuri iš dalies pakeičia Direktyvą dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemos, kad valstybių narių ekonominiai subjektai galėtų naudotis Kioto mechanizmų suteikiamomis lengvatomis (patvirtintu emisijų sumažinimu ir emisijų sumažinimo vienetais) ir taip įgyvendintų įsipareigojimus pagal ES dujų emisijos leidimų sistemą.
- Programa, „Pažangi energetika Europai“^{6, a}, kuria siekiama tvarios plėtos energijos sektoriuje skatinant energijos efektyvumą, atsinaujinančios energijos šaltinių naudojimą, anglies dvideginio emisijų sumažinimą susisiekimo sektoriuje ir atsinaujinančios energijos šaltinių naudojimą bei energijos efektyvumo didinimą besivystančiose šalyse.
- Atsinaujinančios elektros energijos direktyva⁷, kurioje nurodytas orientacinis tikslas – pasiekti, kad 2010 m. ES pagaminamos elektros energijos iš atsinaujinančiosios energijos šaltinių dalis sudarytų 21 % (1997 m. 14 %), numatant atskirus orientacinius tikslus kiekvienai valstybei narei.
- Biokuro direktyva⁸, kurioje numatytas orientacinis tikslas – pasiekti, kad biokuras sudarytų 5,75 % transportui naudojamam kuro.
- Pastatų energinio naudingumo direktyva⁹, kurioje reikalaujama, kad valstybės narės taikytų energinio naudingumo standartus; remiantis ja, ES bus įvestas pastatų energinio naudingumo ženklavimas, taip pat bus reikalaujama įvertinti galimybes įdiegti atsinaujinančios energijos sistemas didesnio nei nustatyto dydžio pastatuose.
- Direktyva dėl bendros šilumos ir elektros energijos gamybos¹⁰ siekiama skatinti tokios energijos (dar vadinamos kombinuota šildymo ir elektros energijos gamyba) didinimą.
- Automobilių gamintojų asociacijų savanoriškas įsipareigojimas 2008–2009 m. pagerinti CO2 efektyvumą naujuose automobiliuose 25 % lyginant su 1995 m.¹¹
- Direktyva dėl atliekų sąvartynų¹², kuri padės sumažinti į sąvartynus siunčiamų atliekų kiekį ir joms pūnant susidarantį metano kiekį.

Tarybos direktyva 2003/96/EB pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą¹³, kurioje skatinama veiksmingiau naudoti energiją ir suteikiama galimybė taikyti CO2 emisijoms numatytas mokesčių priemones, papildomai paremia kai kurias iš pirmiau minėtų direktyvų. Mokslinių tyrimų ir plėtos srityje pagal 6-ąją mokslinių tyrimų ir technologijų plėtos pamatinę programą (2002–2006 m.)¹⁴ daugiau

---

^a Programa yra ES instrumentas, kuris teikia finansinę paramą projektams siekiant šios programos bendrųjų tikslų. Tinkamumas paramai gauti priklauso nuo programos, tačiau paprastai apima platų spektrą.

kaip 3 milijardai eurų skiriama su energija, transportu ir aplinka susijusių naujų technologijų kūrimui ir demonstravimui.

Tarp kitų svarbių priemonių yra Direktyva dėl energiją naudojančių produktų¹⁵, kurioje nustatomi minimalūs energetinio naudingumo standartai daugeliui energiją naudojančių produktų, ir Direktyva dėl energijos galutinio vartojimo veiksmingumo ir energijos paslaugų¹⁶. Pastaroji direktyva padės pašalinti kliūtis energijos efektyvumui, skatinti energijos paslaugas ir energijos efektyvumo programų įgyvendinimą. Be to, planuojama priimti reglamentą dėl fluorintų dujų¹⁷ ir Direktyvą dėl fluorintų dujų automobilių oro kondicionavimo sistemose.

ES klimato politika bus vykdoma ir po 2012 m. Daugelis jau vykdomų ES politikų bus labai reikšmingos ir pasibaigus Kioto protokolo pirmojo įsipareigojimo laikotarpiui. Po 2012 m. ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistema bus automatiškai pratęsta. 2005 m. spalį buvo pradėtas antrasis Europos klimato kaitos programos etapas, apimantis anglies dvideginio surinkimą ir saugojimą, kelių transporto priemonių emisijas, aviaciją ir strategijas, kuriomis siekiama prisitaikyti prie klimato kaitos poveikių. Taip pat bus išnagrinėtas ES vaidmuo mažinant jautrumą klimato pokyčiams ir skatinant prisitaikymą prie jų. Numatomos ir kitos politikos iniciatyvos energijos efektyvumo ir atsinaujinančios energijos srityje. 7-ojoje mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pamatinėje programoje¹⁸ kartu su jau veikiančiomis ir naujomis technologijų platformomis taip pat žvelgiama į ateitį – jų pagrindu bus įgyvendinamos priemonės, leidžiančios pereiti į ilgalaikę ekonomiką be CO₂ (veiksmingi atsinaujinantys šaltiniai, vandenilio ir kuro elementai, teršalų neišskiriančios iškastiniu kuru paremtos energijos pavertimo sistemos, ir t. t.).

Be to, Europos Komisija priėmė komunikatą, kuriame nurodomi pagrindiniai strategijos elementai tolesniems veiksams po 2012 m.¹⁹ Jame ne tik teigiama, kad ES yra pasiruošusi dalyvauti atviraime dialoge su šalimis dėl tolesnio tarptautinės sistemos vystymo po 2012 m., bet ir išskiriami keli svarbiausi elementai siekiant sėkmingos pasaulinės klimato politikos: aktyvesnis šalių ir sektorių dalyvavimas; mažai anglies naudojančių technologijų vystymas, nuolatinis ir visapusiškas rinka pagrįstų priemonių naudojimas, poreikis prisitaikyti prie neišvengiamų klimato pokyčių. Šios politikos, kuriomis pranešama, kad ES yra pasiryžusi įveikti klimato pokyčius ir tikisi, kad visos jos institucijos, verslo įstaigos ir piliečiai atliks numatytas funkcijas, suteikia tvirtas, ilgalaikes gaires pramonei, valstybių narių vyriausybėms ir platesnei tarptautinei visuomenei.

Europos Komisija yra įsipareigojusi įgyvendinti šias priemones siekdama įveikti klimato pokyčius ir tuo pačiu metu atsižvelgia į tokių veiksmų įtaką ES ekonominiam vystymuisi ir jos piliečių gerovei. Konkrečiai, Komisija 2005 m. vasario mėn. komunikate įsipareigojo, kad ji „peržiūrės pasiektą pažangą ir ištirs naujus veiksmus, kurie leistų sistemingai naudotis nebrangiomis emisijų sumažinimo galimybėmis jas derinant su Lisabonos strategija“.

ES vykdo veiklą ir tarptautiniu mastu – ji padeda ES nepriklausančioms šalims sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Dabar ES dirba su 140 šalių šešiuose pasaulio regionuose padėdama įdiegti atsinaujinančių energijos šaltinių ir energijos efektyvumo sistemas – taip siekiama tvaraus vystymosi ir geresnės gyvenimo kokybės. ES prisideda finansiškai įgyvendinant įvairias programas, tarp jų saulės energijos programą, pagal kurią tiekiamas švarus geriamas vanduo Sahelio regione, energijos efektyvumo gerinimo ir atsinaujinančių išteklių naudojimo skatinimo programos Kinijoje, miškų sodinimo programos, kuriomis siekiama sukurti pajamas iš švaraus vystymosi mechanizmų Pietų Amerikoje, veikla dėl institucinių pajėgumų didinimo klimato pokyčių klausimais Indijoje.

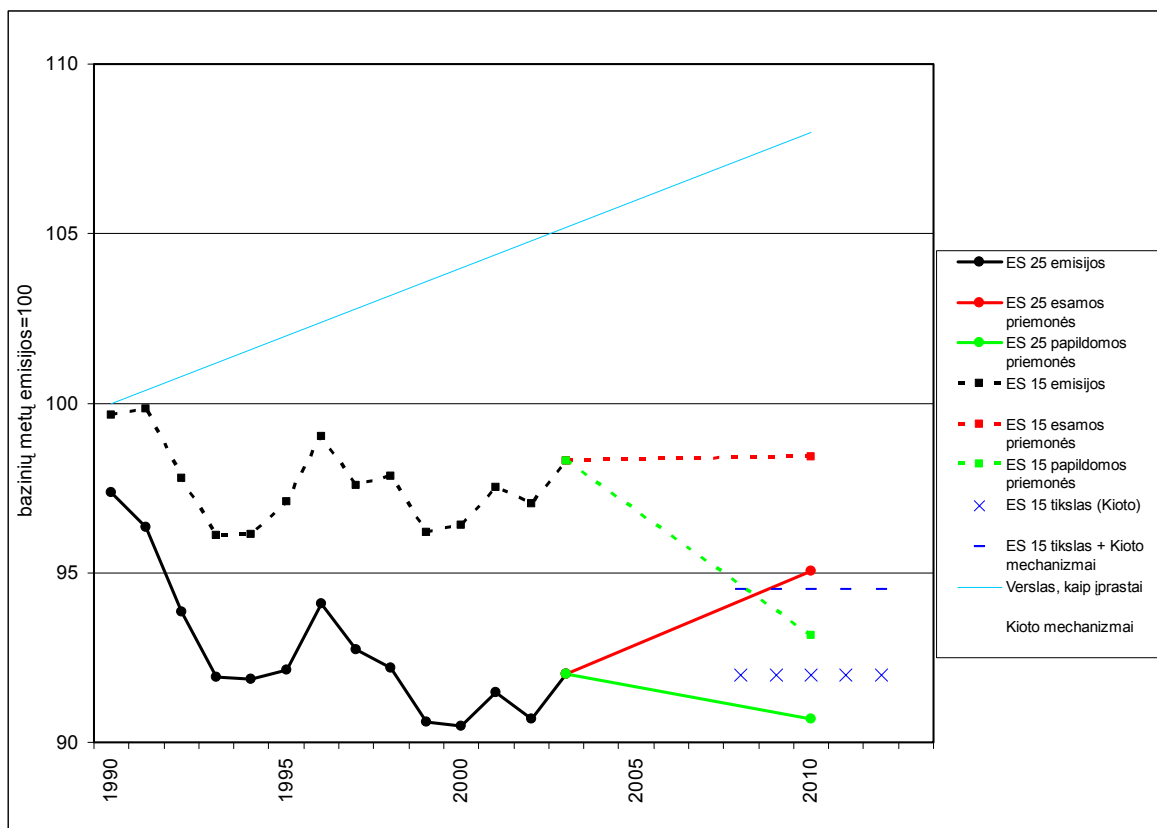
Nepaisant to, kad susisiekimo sektoriuje buvo radikalčiai sumažinti įvairūs teršalai, jo emisijos sudaro 20 % ES 25 emisijų kiekio. Konkrečiai, būtent energijos naudojimas susisiekimo sektoriuje yra ta sritis, kurioje šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekis toliau didėja. Politikos, kuriomis siekiama sumažinti su transportu susijusias emisijas, yra šios: naujų automobilių emisijas ribojantis susitarimas [11] ir biokuro naudojimą skatinanti direktyva [8]. Reikšminga ES pažanga – transporto priemonės emisijų kiekio vienam kilometrui apribojimas. Deja, gausėjant transporto priemonių skaičiui ir augant transporto priemonių kilometrams, pasiektas sumažinimas tapo nereikšmingu, o emisijų kiekis, nors ir lėčiau negu seniau, auga toliau.

ES iki šiol vykdoma politika, o valstybės narės – kitais veiksmais kartu su vykdomu Europos pramonės restruktūrizavimu, ypač Vidurio ir Rytų Europoje, pasiekė, kad ES iki 2003 m. metinės anglies dvideginio emisijos buvo sumažintos 350 milijonų tonų (5,5 %).

Pasinaudojant ES 15 galiojančiomis priemonėmis galima pasiekti, kad 2010 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų be LULUCF būtų 1,6 % mažiau negu nurodytų bazinių metų lygis. O pasinaudojant emisijas mažinančiomis papildomomis vidaus politikomis ir priemonėmis būtų galima emisijas sumažinti 6,8 %. Be to, valstybės narės planuoja, kad pasinaudodamos Kioto mechanizmais jos kasmet sumažins emisijas daugiau kaip 100 metrinių tonų anglies dvideginio ekvivalentų. Panaudojus Kioto mechanizmus, planuojamos emisijos 2010 m. sumažės 9,3 % lyginant su baziniu metų lygiu.

Bendruose ES 25 valstybių narių planuose numatyta, kad jau įgyvendintos priemonės leis 2010 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas be LULUCF 5 % lyginant su bazinių metų lygiu. Planuojama, kad, įgyvendinus papildomas priemones iki 2010 m., bus galima ES 25 šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas sumažinti 9,3 % (lyginant su 1990 m. lygiu), o panaudojus Kioto mechanizmus – 11,3%.

1 grafikas: Dabartinės ir numatomos emisijos (be LULUCF) ES 15 ir ES 25^b

3. IŠVADA

Atsižvelgiant į tai, kad Kioto protokolas įsigaliojo visai neseniai (2005 2 16), ES, įgyvendindama savo įsipareigojimus, pasiekė žymios pažangos. Tolesnė pažanga priklauso nuo to, kaip greitai ir kruopščiai valstybės narės įgyvendins Bendrijos teisės aktus ir vidaus priemones. Remiantis ES 15 valstybėms narėms sudarytu planu, Kioto protokole numatytas 8 % tikslas gali būti pasiektas, jei, kaip ir planuota, valstybės narės įgyvendins papildomas vidaus priemones ir naudosis lanksčiais mechanizmais.

Tačiau ES pastangos nesibaigia vien tik įsipareigojimų pagal Kioto protokolą įgyvendinimu. ES skatina toliau mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kad būtų galima sustabdyti pasaulinius klimato pokyčius. ES yra įsipareigojusi tiek kiek jai priklauso prisidėti prie pasaulinių pastangų mažinant žmogaus kišimąsi į klimato sistemą ir jau ėmėsi konkrečių žingsnių šiam tikslui pasiekti.

^b y ašies rodiklis reiškia konkrečius bazinius metus. Tai beveik visų valstybių narių 1990 m. duomenys, kuriuose nurodomas CO₂, metano (CH₄) ir nitrito oksido (N₂O) teršalų kiekis, o 1995 m. – fluorintų dujų, išskyrus tai, kad: Vengrijos nurodytas bazinių metų rodiklis CO₂, CH₄ ir N₂O yra 1985-1987 m. vidurkis, Slovėnijos – 1986 m., o Lenkijos – 1988 m. Prancūzijos ir Suomijos fluorintų dujų rodiklis yra 1990 m. vidurkis. Tai reiškia, kad ES 15 ir ES 25 1990 m. vertė nėra tiksliai 100. Kaip jau įprasta, numatytuose verslo įmonių emisijų duomenyse neatsižvelgiama nei į politikas, nei į priemones susijusias su klimato kaita.

4. NUORODOS

- 1 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo
http://www.europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2004/l_049/l_04920040219en00010008.pdf
- 2 2002 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimas 2002/358/EB dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo patvirtinimo Europos bendrijos vardu ir bendro jame numatytų įsipareigojimų vykdymo (OL L 130, 2002 5 15)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l28060.htm>
- 3 KOM (2001) 580 galutinis, 2001 10 23 – Komisijos komunikatas dėl Europos klimato kaitos programos pirmo etapo įgyvendinimo
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2001/com2001_0580en01.pdf
- 4 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L, 2003 10 25)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l28012.htm>
- 5 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB iš dalies keičianti Direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, dėl Kioto protokolo projektų mechanizmų (OL L 338, 2004 11 13)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l28012.htm>
- 6 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 1230/2003, patvirtinantis daugiamečią veiksmų programą energetikos srityje „Pažangi energetika Europai“ (2003–2006) (OL L 176, 2003 07 15)
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2003/l_176/l_17620030715en00290036.pdf
- 7 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/77/EB dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje (OL L 283, 2001 10 27)
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2001/l_283/l_28320011027en00330040.pdf
- 8 2003 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte (OL L 123, 2003 05 17)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l21046.htm>
- 9 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/91/EB dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 001, 2003 01 04)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l27042.htm>
- 10 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/8/EB dėl termofikacijos skatinimo, remiantis naudingosios šilumos paklausa vidaus energetikos rinkoje, ir iš dalies keičianti Direktyvą 92/42/EEB (OL L 052, 2004 02 21)
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l27021.htm>
- 11 http://europa.eu.int/comm/environment/co2/co2_home.htm
- 12 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, 1999 07 16)
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/1999/l_182/l_18219990716en00010019.pdf

---

13 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31)

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l27019.htm>

14 2002 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1513/2002/EB dėl Europos Bendrijos šeštosios pamatinės mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programos, prisidedančios prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių (2002–2006 m.) (OL L 232, 2002 08 29)

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/i23012.htm>

15 2005 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/32/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų energiją vartojantiems gaminiais nustatymo sistemą ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 92/42/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 96/57/EB ir 2000/55/EB (OL L 191, 2005 07 22)

http://europa.eu.int/comm/enterprise/eco_design/dir2005-32.htm

16 KOM (2003) 739 galutinis, 2003 12 10 – Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų

http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2003/com2003_0739en01.pdf

17 KOM(2003)492 galutinis, 2003 8 11 – Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tam tikrų fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2003/com2003_0492en01.pdf

18 KOM(2005) 119 galutinis, 2005 04 06 – Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007–2013 m.)

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0119en01.pdf

19 KOM(2005)35 galutinis, 2005 02 09 – Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kaip užkirsti kelią pasaulio klimato kaitai“

http://europa.eu.int/comm/environment/climat/pdf/comm_en_050209.pdf